

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2022, sp. zn. 5 Tdo 156/2022, ECLI:CZ:NS:2022:5.TDO.156.2022.1

Číslo: 34/2024

Právní věta:

Jestliže zadavatel veřejné zakázky a příjemce dotace z rozpočtu Evropské unie pověřil administrací této zakázky a zorganizováním výběrového řízení zprostředkovatele, který nezajistil dodržení pravidel výběrového řízení a vybral předem domluveného uchazeče o veřejnou zakázku, může se tento uchazeč za splnění dalších podmínek jako spolupachatel nebo účastník dopustit trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku. V takovém případě obvykle nebude přicházet v úvahu jeho trestní odpovědnost i za trestný čin poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 09.11.2022

Spisová značka: 5 Tdo 156/2022

Číslo rozhodnutí: 34

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Poškození finančních zájmů Evropské unie, Zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě

Předpisy: § 256 odst. 1 tr. zákoníku
§ 260 odst. 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud rozhodl o dovoláních, která podali obvinění P. K. a obchodní společnost B. G. proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 12. 2020, sp. zn. 5 To 39/2020, který rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci pod sp. zn. 58 T 7/2019, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušuje rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 12. 2020, sp. zn. 5 To 39/2020, a podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušený rozsudek, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo jeho zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Vrchnímu soudu v Praze přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 11. 5. 2020, sp. zn. 58 T 7/2019, byli obvinění P. K. a obchodní společnost B. G. uznáni vinnými zločinem zjednaní výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku a zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. a), c) tr. zákoníku, obviněná obchodní společnost za použití § 7 a § 8 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ve zkratce „t. o. p. o.“). Za tyto zločiny byl obviněnému P. K. uložen podle § 256 odst. 2 a § 43 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání 2 roků, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 roků. Obviněnému byl podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku uložen dále peněžitý trest ve výměře 50 denních sazeb po 1 000 Kč, celkem tedy ve výši 50 000 Kč, a podle § 69 odst. 1 tr. zákoníku byl stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání 6 měsíců. Obviněná obchodní společnost B. G. byla odsouzena podle § 256 odst. 2 a § 43 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 15 odst. 1 písm. a) a § 18 odst. 1, 2 t. o. p. o. k úhrnnému peněžitému trestu ve výměře 100 denních sazeb po 1 000 Kč, celkem tedy ve výši 100 000 Kč. Krajský soud rozhodl rovněž o obžalobě podané na spoluobviněné P. A., K. K. a obchodní společnost A. M., a to tak, že podle § 226 písm. c) tr. ř. tyto spoluobviněné zprostil obžaloby pro skutek v ní vymezený.

2. Proti citovanému rozsudku krajského soudu podali odvolání obvinění P. K. a obchodní společnost B. G. a v neprospěch všech spoluobviněných též státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci, přičemž ohledně obou zmíněných obviněných (nyní dovolatelů) tak učinil pouze proti výroku o trestu. Vrchní soud v Praze rozhodl o všech podaných odvoláních rozsudkem ze dne 9. 12. 2020, sp. zn. 5 To 39/2020, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. a), b), d), odst. 2 tr. ř. zrušil rozsudek soudu prvního stupně ohledně obou obviněných (nyní dovolatelů) v celém rozsahu. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. vrchní soud znovu rozhodl tak, že za nezměněných skutkových zjištění uznal oba obviněné vinnými zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku, obviněnou obchodní společnost za použití § 7 a § 8 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) t. o. p. o. Za tento zločin uložil vrchní soud obviněnému P. K. podle § 260 odst. 4 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání 2 roků, jehož výkon mu podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 3 roků. Dále tomuto obviněnému uložil podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku rovněž peněžitý trest ve výměře 50 denních sazeb po 1 000 Kč, celkem tedy ve výši 50 000 Kč. Obviněná obchodní společnost B. G. byla podle § 260 odst. 4 tr. zákoníku za použití § 15 odst. 1 písm. a) a § 18 odst. 1, 2 t. o. p. o. odsouzena k peněžitému trestu ve výměře 100 denních sazeb po 1 000 Kč, celkem tedy ve výši 100 000 Kč. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil vrchní soud oběma obviněným povinnost společně a nerozdílně zaplatit poškozené Evropské unii, zastoupené Ministerstvem životního prostředí České republiky jako náhradu škody částku ve výši 4 101 498,99 Kč. Podle § 259 odst. 2 tr. ř. vrchní soud dále doplnil rozsudek krajského soudu o výrok, jímž podle § 229 odst. 3 tr. ř. odkázal poškozenou Evropskou unii, zastoupenou Ministerstvem životního prostředí České republiky, ohledně spoluobviněných P. A., K. K. a obchodní společnosti A. M. s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. Důvodem pro změnu výroku o vině obviněných byla existence překážky spočívající v promlčení trestní odpovědnosti u trestného činu zjednaní výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku, neboť odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně neshledal naplněnou okolnost podmiňující použití přísnější trestní sazby a spočívající v jednaní obviněných jako členů organizované skupiny. Podle názoru vrchního soudu nic ze skutkových zjištění nesvědčí o plánovitosti a koordinovanosti jejich činnosti nad rámec běžného spolupachatelství. Dále vrchní soud považoval v posuzované trestní věci Ministerstvo životního prostředí České republiky za orgán legitimovaný k uplatnění nároku na náhradu škody za poškozenou Evropskou unii. Proto také rozhodl o povinnosti obou obviněných k náhradě této škody a ohledně spoluobviněných, kteří byli napadeným rozsudkem zproštěni obžaloby, odkázal podle § 229

odst. 3 tr. ř. poškozenou s jejím nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

4. Skutek, jímž byli obvinění uznáni vinnými, spočíval ve stručnosti v manipulaci veřejné zakázky s názvem „Zateplení objektu, výměna oken, výměna starého uhelného zdroje č. p. XY“ v hodnotě 8 478 317,28 Kč bez daně z přidané hodnoty, zadávané ve zjednodušeném podlimitním řízení. Zadavatelem veřejné zakázky byl J. U., podnikající fyzická osoba, který na základě mandátní smlouvy č. 503/2013 pověřil administrací projektu a zadávacího řízení obchodní společnost D. C., zastoupenou samostatně stíhaným P. J., který se s obviněným P. K. a samostatně stíhaným D. K. domluvili na protiprávním přidělení veřejné zakázky obviněné obchodní společnosti B. G., za niž na základě plné moci jednal obviněný P. K. Všichni jmenovaní jednali k dosažení tohoto úmyslu s dalšími osobami a využívali svého vlivu, vzájemně se informovali a koordinovali svou činnost tak, že obviněný P. K. dohodl další postup s P. J., který se sám podílel na zhotovení nabídky obviněné obchodní společnosti B. G., a spolu s D. K. se jako členové komise pro otevírání obálek a hodnotící komise podíleli na výběru obviněné obchodní společnosti jako nejvhodnějšího uchazeče. Za toto jednání obviněný P. K. prostřednictvím obviněné obchodní společnosti B. G. poskytl P. J. částku ve výši 99 760 Kč a D. K. částku ve výši 121 000 Kč. Obvinění postupovali současně s vědomím, že vyhotovená dokumentace, zejména nabídka obviněné obchodní společnosti spolu s dalšími listinami o průběhu zadávacího řízení, zamlčuje skutečnost, že v rozporu s ustanovením § 6 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejných zakázkách“), došlo ke vzájemné domluvě na ceně a přidělení veřejné zakázky obviněné obchodní společnosti a že tyto podklady předložil P. J. Ministerstvu životního prostředí jako poskytovateli dotace z prostředků Evropské unie v rámci programu „Operační program Životní prostředí“ podporovaného z Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj, a to včetně nepravdivého písemného prohlášení o své nepodjatosti jako člena hodnotící komise. V důsledku tohoto jednání byla z Fondu soudržnosti ke škodě poskytovatele dotace vyplacena finanční podpora ve výši 4 101 498,99 Kč.

II.

Dovolání obviněných a vyjádření státního zástupce

5. Proti rozsudku odvolacího soudu podali oba obvinění prostřednictvím svého společného obhájce dovolání, a to v jediném podání, v němž označili dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021. Jejich námitky jsou naprosto shodné, proto je Nejvyšší soud bude reprodukovat rovněž společně.

6. Obvinění se nejprve, a to zcela mimo rámec uplatněného dovolacího důvodu, ohradili proti tomu, že vrchní soud uložil oběma - navzdory podstatnému zmírnění právní kvalifikace skutku - naprosto shodné tresty jako soud prvního stupně. Dále poukázali na rozpor mezi výrokem napadeného rozsudku vrchního soudu a jeho odůvodněním, který se týkal znění právní věty výroku rozsudku, podle níž obvinění umožnili „neoprávněné“ použití finančních prostředků z rozpočtu Evropské unie, zatímco v odůvodnění tento soud uvedl, že šlo o „nesprávné“ čerpání takových prostředků. Závěry o tom, že veřejná zakázka byla provedena standardně, bez závad a v obvyklé ceně, jakož i úvahy, do jaké míry byly konkrétní podmínky soutěže nastaveny samostatně stíhanými P. J. a D. K. a do jaké míry systémově formálními požadavky zákona, měl vrchní soud podle obviněných zohlednit v rámci hmotněprávního posouzení skutku z hlediska § 12 odst. 2 tr. zákoníku, nikoli až ve fázi individualizace trestu.

7. Vadu v nesprávném právním posouzení skutku spatřují oba obvinění v tom, že vrchní soud považoval za naplněné znaky trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku. V této souvislosti zdůraznili, že jejich jednání neneso znaky tzv. bid-rigging, jehož jediným cílem je nezákonná eliminace konkurence, k čemuž v posuzované trestní věci nedošlo, neboť veřejná zakázka byla zadána obviněné obchodní společnosti B. G., jakožto uchazeči s objektivně nejvýhodnější nabídkou. Jmenovaná obchodní společnost provedla veřejnou

zakázku řádně, včas, ke spokojenosti zadavatele a za zcela férovou cenu, jejíž výše nebyla v trestním řízení zpochybňována. Žádný z uchazečů přitom nenabídl cenu nižší. Podle obviněných nebyl ve svém důsledku poškozen objednatel díla, poskytovatel dotace ani jiní uchazeči. Zdůraznili dále, že žádné pochybení neshledaly ani příslušné kontrolní orgány, což nasvědčuje tomu, že rovněž nedošlo k dotčení veřejného zájmu. Za těchto okolností považují obvinění kriminalizaci jejich jednání za nedůvodnou, aplikaci norem trestního práva považují za extrémně přepjatou, stojící mimo obecně přijímaná a přijatelná společenská a veřejným zájmem vyžadovaná kritéria. Obvinění výslovně zpochybnili naplnění objektivní stránky trestného činu podle § 260 tr. zákoníku, neboť mají za to, že poškození finančních zájmů Evropské unie nebylo v trestním řízení prokázáno.

8. V další části dovolací argumentace obvinění připomněli základní pravidla postupu zadavatele ve zjednodušeném podlimitním řízení podle § 38 odst. 5 zákona o veřejných zakázkách. Odmítli se ztotožnit se závěrem o protiprávnosti posuzovaného jednání za situace, že obviněná obchodní společnost B. G. podala do zadávacího řízení objektivně nejvýhodnější nabídku. Pokud by měl platit i tento závěr, vyvození trestní odpovědnosti obviněných je přinejmenším v rozporu se zásadou subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Opětovně zdůraznili, že příslušné orgány jako finanční úřad nebo Úřad pro ochranu hospodářské soutěže neshledaly v rámci své kontrolní činnosti týkající se zadávacího řízení žádné pochybení. Skutkový závěr soudů o podvodném vylákání částky ve výši 4 101 498,99 Kč ke škodě poskytovatele dotace je také v rozporu s postupem finančních orgánů, které po provedení daňové kontroly nepřistoupily k vyměření daně. Obvinění vyjádřili přesvědčení, že jsou to právě orgány finanční správy, které jsou jako jediné oprávněny vyčíslit případnou škodu, vznikne-li v souvislosti s akcí financovanou z dotačních prostředků. Takové oprávnění podle jejich názoru nenáleží orgánům činným v trestním řízení, které jsou povinny vycházet z výsledku daňového řízení.

9. Ve shodě s právním názorem, který vyslovil soud prvního stupně ve svém rozsudku a podpořil ho odkazem na usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 8. 1. 2014, sp. zn. [15 Tdo 902/2013](#) (uveřejněné pod č. 39/2014 Sb. rozh. tr.), se obvinění neztotožnili se závěrem o oprávněnosti nároku na náhradu škody. V této souvislosti namítli, že obviněná obchodní společnost B. G. nezpůsobila žádnou škodu a nevznikl jí ani žádný prospěch. Dílo, které bylo spolufinancované z dotačních prostředků, řádně provedla, a to dokonce za nižší než původně schválenou cenu.

10. Obvinění dále zdůraznili, že oni sami nebyli žadateli o finanční podporu a žádná dotace jim poskytnuta nebyla. Příjemce dotace zaplatil cenu díla nejprve z vlastních prostředků a dotace mu byla poskytnuta *ex post*. Znovu zopakovali, že dílo bylo řádně a včas provedeno a slouží svému účelu. Závěrem svých dovolání obvinění shrnuli některé námitky již výše uvedené a shodně navrhli, aby Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze i jemu předcházející rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci a aby tomuto soudu přikázal věc znovu projednat a rozhodnout.

11. K dovolání obviněných se vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“), který nejdříve připomněl podstatu dovolacího důvodu uplatněného obviněnými a konstatoval, že mimo jeho rámec stojí námitka, že orgány činné v trestním řízení nebyly oprávněny vyčíslit škodu. V tomto ohledu státní zástupce pouze stručně poznamenal, že vyčíslení škody soudem je nezastupitelným aspektem odsuzujících rozsudků v případech, v nichž jedním ze znaků skutkové podstaty trestného činu je vznik škody. Státní zástupce dále odmítl tvrzení obviněných, podle něhož jejich jednání neneslo znaky bid-rigging, jehož prvky spočívaly v posuzované trestní věci v podání tzv. krycích nabídek. Nenabídl-li žádný z dodavatelů nižší cenu, bylo to zapříčiněno právě předchozí koordinovaností postupu jednotlivých uchazečů s předem určeným vítězem. Státní zástupce považuje za absurdní, pokud se obvinění za takového stavu ohánějí frází o „čistotě“ prostředí veřejných zakázek. Pro posouzení jejich jednání z pohledu naplnění znaků trestného činu nejsou podstatné ani závěry z předchozích kontrol finančního úřadu, resp. Úřadu pro ochranu

hospodářské soutěže.

12. Podle státního zástupce se u trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie nevyžaduje, aby jeho pachatel byl nositelem nějaké zvláštní vlastnosti, způsobilosti nebo postavení ve smyslu § 114 odst. 1 tr. zákoníku, tudíž jím může být jakákoli trestně odpovědná osoba participující na jednání popsaném ve skutkové podstatě tohoto trestného činu. Provedení zakázky standardně, bez závad a v obvyklé ceně jsou kategorie mající význam pro soukromoprávní vztah mezi objednatelem a zhotovitelem díla, nikoli pro posouzení ohrožení finančních zájmů Evropské unie. Podstatou trestného činu, kterým byli obvinění uznáni vinnými, je úmyslná manipulace s doklady, jež může vést k nesprávnému, resp. v nyní účinném znění trestního zákoníku k neoprávněnému použití finančních prostředků z rozpočtů Evropské unie, anebo ke snížení jejich příjmů. Tato změna v terminologii přitom nemá podle státního zástupce zásadní význam, jde pouze o formálně gramatický rozdíl, který ve výsledku vyjadřuje totéž. Pro dokonání trestného činu podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku stačí, že nepravdivý, nesprávný nebo neúplný doklad pachatel vyhotoví, použije nebo předloží, a tím vytvoří možnost vyvolání škodlivých následků předpokládaných v citovaném ustanovení. Znakem skutkové podstaty navíc není obohacení, avšak podle státního zástupce lze polemizovat též s názorem obviněných o jeho neexistenci v posuzované trestní věci.

13. Po připomenutí historické geneze posuzovaného trestného činu státní zástupce odmítl, že by soudy nižších stupňů nerespektovaly zásadu subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Nejde zde totiž o situaci, v níž by zjištěné protiprávní jednání vykazovalo výjimečně nízký stupeň společenské škodlivosti, naopak svým charakterem se řadí mezi běžně se vyskytující případy tohoto typu. Společenská škodlivost byla v posuzované trestní věci umocněna navíc jednáním vykazujícím korupční znaky v podobě plateb ve prospěch P. J. a D. K.

14. Státní zástupce se následně vymezil proti závěrům, které vyslovil Nejvyšší soud v obdobné trestní věci ve svém usnesení ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. [5 Tdo 1387/2020](#). V této souvislosti v první řadě zdůraznil, že předmět ochrany poskytované ustanovením § 260 tr. zákoníku je podstatně širší a zčásti i odlišný než v případě trestných činů obecně chránících vnitrostátní veřejné finanční zdroje při dotačních titulech nebo zákonnost procesu veřejného zadávání a transparentnost soutěžního prostředí. Zakotvení tohoto trestného činu do trestního zákoníku je jedním z prostředků pro plnění mezinárodních závazků České republiky. Jeho základním smyslem je ochrana jiného typu vztahů vznikajících specificky v procesu přerozdělování evropských financí než těch, které byly předmětem ochrany již dříve existujících ustanovení zvláštní části trestního zákoníku. Jde mimo jiné o specifické mechanismy nezbytné pro zajištění procesu distribuce finančních prostředků z evropských fondů do dispozice národních veřejných rozpočtů, spočívající v předfinancování projektů z vnitrostátních veřejných rozpočtů a následné refundaci těchto prostředků z evropských rozpočtů. Státní zástupce zdůraznil, že v případě nezákonné manipulace zadávacího řízení dochází k protiprávnímu ovlivnění procesu distribuce a finančních toků evropských financí mezi Evropskou unií a členským státem k financování veřejné zakázky. Ve svém důsledku tak dojde k proplacení finančních prostředků na realizaci projektu, aniž by pro to byly splněny podmínky. Druhou rovínou je dopad na proces distribuce finančních prostředků mezi Evropskou unií a Českou republikou. Způsobeným následkem je skutečnost, že v návaznosti na protiprávní jednání žadatele o dotaci nejsou České republice na daný projekt refundovány prostředky odpovídající podílu evropského spolufinancování. Tento následek představuje úbytek majetkových hodnot státu, jde tedy o škodu ve smyslu kvalifikačních znaků trestného činu. Státní zástupce odkázal v této souvislosti rovněž na usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 5. 2017, sp. zn. [IV. ÚS 688/17](#), podle něhož škoda vzniká již okamžikem neoprávněného čerpání dotačních prostředků, nikoli až tím, že v budoucnu bude zamítnut nárok České republiky na proplacení spolufinancování.

15. K ohrožení evropských financí a mechanismu jejich distribuce v případech úmyslného způsobení protiprávnosti zadávacího řízení na veřejnou zakázku (spolu)financovanou z evropských prostředků

nedochází podle státního zástupce pouze nepřímo a vzdáleně. Takové jednání má naopak přímou příčinnou souvislost s nemožností České republiky získat předem alokované prostředky k pokrytí projektu z evropských zdrojů. Z pohledu subjektivní stránky je podstatné, že žadatelé o dotaci či uchazeči o veřejnou zakázku mají na podkladě zadávací dokumentace či jiných informací povědomí o tom, že projekt je spolufinancován z evropských rozpočtů. Podle státního zástupce tak musí být alespoň v základní rovině srozuměni s tím, že pokud nezákonně ovlivní zadávací řízení, může mít jejich protiprávní jednání bezprostřední, logický a i bez specifických znalostí očekávatelný dopad na oprávněnost požadavku na proplacení projektu z evropských zdrojů. Takového jednání se přitom mohou dopustit i jiné osoby než zástupci zadavatele jakožto příjemce dotace, kteří dokonce o nezákonnosti zadávacího řízení vůbec nemusí mít povědomí. Podle státního zástupce naopak platí, že pokud jsou osoby na straně příjemce dotace, případně osoby jednající jménem Evropské unie, v důsledku manipulace s doklady v rozhodných skutečnostech uvedeny v omyl, zvyšuje se tím společenská škodlivost takového jednání. Příčinnou souvislost či kontinuitu jednání pachatelů, byť osob mimo vztah tvořený příjemcem a poskytovatelem dotace, nemůže přetrhnout ani dobrá víra příjemce dotace, který má v těchto případech postavení jakéhosi živého nástroje. Státní zástupce odkázal v této souvislosti na judikaturu Soudního dvora Evropské unie zdůrazňující výlučnou odpovědnost příjemců dotací za dodržení všech jejich podmínek.

16. Závěrem svého vyjádření státní zástupce připomenul některé základní souvislosti a zásady v rámci fungování jednotného trhu Evropské unie, které mají směřovat k vytváření konkurenceschopného, otevřeného a dobře regulovaného prostředí v oblasti zadávání veřejných zakázek za účelem podpory růstu pracovních příležitostí a investic v Evropské unii. Základem jednotného trhu je přitom právě politika ochrany hospodářské soutěže, která se tak promítá i do ochrany finančních zájmů Evropské unie jako takové. Státní zástupce proto navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněných odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněná.

III.

Posouzení důvodnosti dovolání

a) Obecná východiska

17. Nejvyšší soud nejprve zjistil, že jsou splněny všechny formální podmínky pro konání dovolacího řízení a zabýval se otázkou povahy a opodstatněnosti uplatněných námitek ve vztahu k označenému dovolacímu důvodu.

18. V první řadě nutno připomenout, že obvinění podali dovolání před účinností zákona č. 220/2021 Sb., jímž bylo mimo jiné změněno ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. tak, že do něho byl vložen nový dovolací důvod pod písm. g) a dosavadní důvody označené pod písm. g) až l) jsou nyní uvedeny pod písm. h) až m). Přestože Nejvyšší soud rozhodoval již za nové právní úpravy, ve vztahu ke všem dovolacím důvodům i nadále platí, že konkrétní námitky dovolatele musí obsahově odpovídat jejich zákonnému vymezení, nestačí pouhé označení určitého důvodu dovolání, aniž by mu bylo možné podřadit vytýkaná pochybení.

19. Jak bylo již konstatováno v úvodu tohoto usnesení, obvinění podali svá dovolání jedním podáním, v němž jsou jejich výhrady formulovány jako společné oběma. Proto se také Nejvyšší soud vyjádří k vytýkaným vadám a bude je hodnotit ve vztahu k oběma obviněným. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že obvinění dílem uplatnili námitky, které jsou v obsahovém souladu s odkazovaným dovolacím důvodem a které je zároveň potřeba považovat za důvodné. Přestože převážná část dovolací argumentace směřuje proti nesprávnému použití zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku, obvinění zpochybňují rovněž samotné naplnění znaků trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie. V tomto ohledu vytýkají zejména absenci protiprávnosti a objektivní stránky trestného činu. Předmětné námitky odpovídají obviněnými označenému dovolacímu důvodu

podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. [nyní podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.], který je naplněn tehdy, jestliže napadené rozhodnutí, nebo jemu předcházející řízení spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. V rámci tohoto dovolacího důvodu tedy lze vznášet námitky spočívající především v tom, že skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplnuje znaky žádného trestného činu. Nesprávné právní posouzení skutku může spočívat i v okolnosti, že rozhodná skutková zjištění neposkytují dostatečný podklad k závěru o tom, zda je stíhaný skutek vůbec trestným činem, popřípadě o jaký trestný čin jde. Vedle vad, které se týkají posouzení skutku, lze vytýkat též „jiné nesprávné hmotněprávní posouzení“. Rozumí se jím zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva.

20. Na podkladě této části dovolání obou obviněných proto mohl Nejvyšší soud přezkoumat podle § 265i odst. 3, 4 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost napadeného rozsudku Vrchního soudu v Praze a jemu předcházejícího řízení a zjistil, že je zatížen vadou hmotněprávního posouzení skutkových zjištění, pro kterou nemůže obstát.

b) K vlastnímu přezkumu v dovolacím řízení

21. Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci jako soud prvního stupně odsoudil obviněné fakticky ve shodě s podanou obžalobou za jednání stručně popsané pod bodem 4. tohoto usnesení Nejvyššího soudu. Skutková zjištění učiněná krajským soudem převzal v plném rozsahu také Vrchní soud v Praze jako soud odvolací, který uznal obviněné vinnými na stejném skutkovém podkladě, korigoval ale právní kvalifikaci jejich jednání, a to z důvodů stručně shrnutých v bodě 3. výše. Pro přehlednost další argumentace je nutné připomenout, v čem spočívá podstata jednání popsáno ve výroku o vině napadeného rozsudku. Oběma obviněným se vytýká v první řadě manipulace v přípravách zadávacího řízení na veřejnou zakázku spolufinancovanou z Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj pro příjemce dotace J. U. Nezákonné ovlivnění průběhu a zejména výsledku tohoto zadávacího řízení, které vyústilo do předem domluveného výběru vítěze, jímž se stala obviněná obchodní společnost B. G., a kterou zastupoval na základě plné moci obviněný P. K., se podle závěrů soudů prvního i druhého stupně promítlo rovněž do protiprávního vylákání veřejné podpory ve výši 4 101 498,99 Kč, a to vzhledem k tomu, že dokumentace o takto ovlivněném zadávacím řízení byla následně předložena jako jeden z podkladů poskytovateli dotace, Ministerstvu životního prostředí.

22. Do jisté míry jde o specifický případ vytvoření a předložení nepravdivých dokumentů pro poskytovatele dotace, neboť se na něm podle skutkových zjištění soudů žádným způsobem nepodílel sám zadavatel veřejné zakázky a příjemce tohoto druhu veřejné podpory J. U. Jmenovaný na základě uzavřené mandátní smlouvy pověřil administrací projektu a zadávacího řízení obchodní společnost D. C., zastoupenou samostatně trestně stíhaným P. J. Na trestné činnosti se bez vědomí J. U. podíleli právě P. J., další samostatně stíhaný D. K., obviněný P. K. a jeho prostřednictvím obviněná obchodní společnost B. G. Nejvyšší soud podotýká, že obdobnou trestní věcí se zabýval v poměrně nedávném usnesení ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. [5 Tdo 1387/2020](#), v němž se vyjádřil i k možnosti právního posouzení této konkrétní situace, kterou nadále považuje do určité míry za výjimečnou, resp. netypickou v obdobných věcech, o nichž bylo dosud v dovolacím řízení rozhodováno. Nejvyšší soud nezměnil svůj náhled vyjádřený v citovaném rozhodnutí na právní posouzení osob stojících mimo vlastní dotační řízení, na němž participují „jen“ v roli uchazečů o veřejnou zakázku, která je hrazena zcela či zčásti z dotačních prostředků. Přes nesouhlas státního zástupce, nespatřuje Nejvyšší soud za možné přijmout jím vyslovené argumenty, jimiž se snažil zvrátit závěry přijaté Nejvyšším soudem. Proto Nejvyšší soud v posuzované trestní věci obviněných znovu bude vycházet z těch skutečností, jimiž se podrobně zabýval v citované věci a o které opřel výsledek dovolacího řízení ve věci vedené pod sp. zn. [5 Tdo 1387/2020](#).

23. Trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku, ve znění účinném do 31. 5. 2015 (tedy v době páčání trestné činnosti; dále v textu tohoto usnesení ve zkratce bez uvedení účinného znění jen jako „§ 260 odst. 1 tr. zákoníku“, pokud nebude uvedeno jinak), se dopustil ten, kdo vyhotovil, použil nebo předložil nepravdivé, nesprávné nebo neúplné doklady nebo v takových dokladech uvedl nepravdivé nebo hrubě zkreslující údaje vztahující se k příjmům nebo výdajům souhrnného rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem anebo takové doklady nebo údaje zatajil, a tím umožnil nesprávné použití nebo zadržování finančních prostředků z některého takového rozpočtu. Přísněji podle § 260 odst. 4 tr. zákoníku byl potrestán pachatel, který spáchal uvedený čin (a) jako člen organizované skupiny, (b) jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy Evropské unie, nebo (c) způsobil-li takovým činem značnou škodu.

24. Podle vrchního soudu naplnili obvinění svým jednáním všechny tři alternativy první ze dvou základních skutkových podstat tohoto trestného činu (§ 260 odst. 1 tr. zákoníku) spočívající v nakládání s nepravdivými doklady, což lze dovodit z tzv. právní věty napadeného rozsudku, podle níž obvinění vyhotovili, použili i předložili nepravdivé doklady, čímž umožnili „neoprávněné“ použití finančních prostředků z rozpočtů spravovaných jménem Evropské unie. Okolnost podmiňující použití přísnější trestní sazby pak vrchní soud shledal u obviněných v naplnění znaku způsobení značné škody, jak je uvedena v § 260 odst. 4 písm. c) tr. zákoníku. Naproti tomu se vrchní soud neztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, podle něhož obvinění spáchali trestný čin jako členové organizované skupiny ve smyslu § 260 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku. Z formulace „... umožnili neoprávněné použití ...“ je zřejmé, že vrchní soud nepoužil důsledně znění trestního zákoníku účinné v době spáchání trestného činu, přestože v odůvodnění svého rozhodnutí nevěnoval otázce časové působnosti trestního zákona žádnou pozornost. Nicméně s ohledem na způsob rozhodnutí Nejvyššího soudu v dovolacím řízení nebude potřeba uvedenou vadu v dalším řízení napravovat, pokud bude vrchní soud v rámci nového odvolacího řízení respektovat závazný právní názor Nejvyššího soudu o nepřiléhavém použití ustanovení § 260 tr. zákoníku na posuzovaný skutek (viz níže). K legislativním změnám, kterými prošla první základní skutková podstata trestného činu podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku, odkazuje Nejvyšší soud pro stručnost na své usnesení ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. [5 Tdo 1387/2020](#). Podstatný je závěr, o němž již byla zmínka, že by v posuzované trestní věci z hledisek časové působnosti trestního zákoníku, jak jsou vymezena v ustanovení § 2 tr. zákoníku, přicházelo v úvahu znění účinné v době spáchání žalovaného skutku.

25. V obecné rovině lze připomenout, že trestný čin poškození finančních zájmů Evropské unie zahrnuje širokou škálu jednání dotýkajících se zájmů Evropské unie ve finanční oblasti. Podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku je tento trestný čin dokonán již v okamžiku, kdy jeho pachatel způsobem odpovídajícím jedné nebo více alternativám zákonem definovaného jednání přinejmenším vytvoří možnost (tj. „umožní nesprávné“, resp. „neoprávněné použití“), aby posléze nastal poruchový následek, aniž by však ke vzniku takového následku nutně muselo dojít (tzv. předčasně dokonáný delikt). Citovaným ustanovením je tedy ve své podstatě kriminalizováno účastnické jednání ve formě pomoci jako samostatný dokonáný delikt. V oblasti výdajů rozpočtů Evropské unie je postihováno zejména neoprávněné přisvojení si, použití nebo zadržování dotací a podpory ze strany strukturálních fondů a rovněž neposkytnutí informací se stejnými následky. Podvodným jednáním na straně příjmů je zejména nedovolené snížení prostředků v souhrnném rozpočtu Evropské unie či v rozpočtech spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem. Dokladem se rozumí jakákoli listina, jejíž předložení je nezbytné pro účely získání finančních prostředků z evropských rozpočtů. Může se jednat například o žádost o poskytnutí dotace, žádost o platbu, čestné prohlášení, podklady k veřejné zakázce nebo výpis z obchodního rejstříku. Pachatel shora popsáním jednáním umožní nesprávné použití finančních prostředků z evropských rozpočtů tím, že vytvoří reálnou možnost k vyvolání těchto škodlivých následků, jež tedy nutně nemusí nastat (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2647 až 2652).

26. V praxi jsou nejběžnější případy poskytování dotací z národních zdrojů, tj. z rozpočtu České republiky, na něž bývá primárně aplikována skutková podstata podle § 212 tr. zákoníku. Vyskytují se však i případy, v nichž jsou vydávány finanční prostředky jak z národního rozpočtu, tak i z rozpočtů spravovaných Evropskou unií, tudíž protiprávní jednání bývá právně posuzováno jako souběh (jednočinný) jak trestného činu dotačního podvodu podle § 212 tr. zákoníku, tak trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 tr. zákoníku. Široce koncipovaná skutková podstata trestného činu podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku reflektuje zejména fakt, že ohrozit a poškodit finanční zájmy Evropské unie lze za určitých okolností již vyhotovením a použitím nepravdivých, nesprávných a neúplných dokladů různého typu, uvedením nepravdivých a hrubě zkreslených údajů v nich (v nyní účinném znění trestního zákoníku jde o uvedení nepravdivých, nesprávných nebo neúplných údajů) a zatajením určitých údajů nebo celých dokladů. Zákon neomezuje okruh osob, které mohou spáchat daný trestný čin, může jít i o osoby jednající jménem Evropské unie nebo jiné osoby, které nečerpají žádné finanční prostředky z evropských zdrojů. V takových případech je však třeba důsledně zvažovat společenskou škodlivost takového činu a v té souvislosti též zvláště pečlivě zkoumat, zda vyhotovení, použití nebo předložení nepravdivého, nesprávného nebo neúplného dokladu nebo uvedení nepravdivého nebo hrubě zkresleného údaje v něm je objektivně vůbec způsobilé ohrozit chráněný finanční zájem Evropské unie (viz DRAŠTÍK, A. a kol. Trestní zákoník. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 1984 až 1990, dále např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2022, sp. zn. [5 Tdo 555/2021](#)).

27. Podvodné jednání ke škodě finančních zájmů Evropské unie sankcionované prostředky trestního práva záměrně cílí na veřejné prostředky Evropské unie a dochází při něm k obohacování primárně na úkor rozpočtu Evropské unie. S přihlédnutím ke speciálnímu účelu ochrany, která má být poskytována prostřednictvím skutkové podstaty podle § 260 odst. 1 tr. zákoníku, nelze v posuzované trestní věci spatřovat porušení, resp. ohrožení objektu tohoto trestného činu, kterým je ochrana finančních zájmů Evropské unie. Nejvyšší soud vychází v tomto ohledu ze skutkových zjištění soudů obou stupňů, která jsou pro něj závazná, neboť navazují na obsah provedeného dokazování a jsou výsledkem logického hodnocení všech důkazů jednotlivě i v jejich vzájemné souvislosti. Při zvažování právní kvalifikace je proto třeba respektovat skutek, podle něhož se obvinění ucházeli o veřejnou zakázku, jejímž předmětem bylo zateplení objektu a výměna tepelného zdroje v penzionu nacházejícím se v obci XY. Zákulisní dohody obviněných se samostatně stíhanými osobami o tom, kdo se stane uchazečem, jak budou nastaveny podmínky zadávacího řízení, či jak budou sestavovány nabídky jednotlivých uchazečů, směřovaly k jedinému cíli, a to totiž k tomu, aby zmanipulovali zadávací řízení tak, aby smlouvu o dílo uzavřela se zadavatelem jako předem vybraný uchazeč a dodavatel díla obviněná obchodní společnost B. G. Obviněnými v posuzované trestní věci jsou jen jmenovaná obchodní společnost a osoba jednající za ni na základě plné moci. Ačkoli část z ceny za vysoutěžené dílo byla hrazena z evropských zdrojů, neměla tato skutečnost žádný význam ani vliv na samotné protiprávní jednání obviněných při přípravě a v průběhu zadávacího řízení, které v podstatě proběhlo podle předem daného scénáře. Tím také došlo minimálně k porušení základních zásad zadávacího řízení ve smyslu § 6 odst. 1 zákona o veřejných zakázkách. Jasným záměrem, který se obviněným podařilo uskutečnit, byla snaha realizovat veřejnou zakázku dohodnutým způsobem bez ohledu na to, zda vítěznému uchazeči bude cena za dílo vyplacena z prostředků pocházejících z evropského rozpočtu nebo ze soukromých zdrojů J. U. Nabídka obviněné obchodní společnosti B. G. byla vyhotovena nepochybně zcela proti smyslu jakéhokoli konkurenčního boje mezi soutěžiteli, se znalostí nabídkových cen jiných uchazečů, v zájmu naplnění předem určeného plánu, při jehož dosažení obvinění neměli na zřeteli bezprostřední záměr vylákat evropské finanční prostředky. Obvinění v podstatě vystupovali „jen“ vůči zadavateli veřejné zakázky, před nímž předstírali seriózně učiněnou nabídku v rámci řádné proběhlé soutěže tak, aby smluvní partner zadavatele a příjemce dotace, obchodní společnost D. C., jejíž zástupce P. J. se podílel na zmanipulovaném zadávacím řízení, resp. je v zásadě inicioval, demonstroval naplnění části smluvního ujednání s J. U. O čestném prohlášení samostatně stíhaného P. J., jež bylo také předloženo poskytovateli dotace, obvinění

pravděpodobně ani nevěděli, natož aby bylo jimi vyhotoveno, použito nebo předloženo. K protiprávnímu jednání obviněných v posuzované trestní věci došlo určitým způsobem mimo, resp. vedle dotačního řízení, neboť bylo soustředěno v rámci zadávacího řízení, zcela mimo přímý vztah mezi příjemcem a poskytovatelem dotace. Stěžejní význam skutkových okolností, za nichž došlo ze strany obviněných k trestné činnosti, spočívá právě v manipulaci v přípravě a průběhu zadávacího řízení, primárně šlo o získání veřejné zakázky a dosažení podnikatelského zisku pro vybraného dodavatele díla, avšak bez ohledu na to, z jakých zdrojů bude objednavatel, resp. zadavatel hradit náklady vyúčtované dodavatelem za odvedené dílo.

28. Napadeným rozsudkem Vrchního soudu v Praze byla vyslovena vina obou obviněných zločinem poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku. Současně z odůvodnění pod bodem 20. napadeného rozsudku vyplývá, že vrchní soud neměl pochybnosti o tom, že stejným skutkem došlo rovněž k naplnění znaků trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě, avšak pouze v jeho základní skutkové podstatě podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku (o naplnění okolnosti podmiňující použití přísnější trestní sazby v podobě spáchání činu jako členem organizované skupiny bude pojednáno níže). Vzhledem k uplynutí promlčecí doby vrchní soud konstatoval, že ohledně tohoto trestného činu byla shledána překážka spočívající v promlčení podle § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř. Protiprávní jednání obviněných souviselo se zadávacím řízením na veřejnou zakázku „Zateplení objektu, výměna oken, výměna starého uhelného zdroje č. p. XY“, částečně financovanou z evropských finančních prostředků. Všichni obvinění (a to včetně původně spoluobviněných osob, které krajský soud zprostil obžaloby a vrchní soud jeho rozhodnutí v tomto rozsahu fakticky potvrdil) byli uchazeči, popřípadě jejich zástupci, pokud byla uchazečem podnikající právnická osoba, o tuto veřejnou zakázku. Jejich koordinovaná nezákonná manipulace se zadávacím řízením zahrnuje většinu popisu skutku ve výroku o vině napadeného rozsudku (též rozsudku soudu prvního stupně) a jeho závěrečná část je ukončena formulací: „... a že tyto podklady P. J. předložil Ministerstvu životního prostředí jako poskytovateli dotace, financované z prostředků Evropského společenství z programu ‚Operační program Životní prostředí, podporovaného z Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj, což se také stalo, včetně nepravdivého písemného prohlášení o své nepodjatosti z 7. 8. 2013, jako členů hodnotící komise, a takto P. K. a samostatně trestně stíhaní P. J. a D. K. společně a dále společnost B. G. zajistili, že z Fondu soudržnosti byla ke škodě poskytovatele dotace vylákána částka ve výši 4 101 498,99 Kč.“ Z citované části skutkových okolností plyne, že za nepravdivý doklad ve smyslu § 260 odst. 1 tr. zákoníku (tedy slovy tzv. právní věty výroku o vině za doklad vztahující se k výdajům rozpočtů spravovaných jménem Evropské unie, jímž mělo být umožněno „neoprávněně“ použití finančních prostředků z takového rozpočtu) vrchní soud považoval mimo jiné čestné prohlášení P. J. o jeho nepodjatosti jako člena hodnotící komise. Nutno konstatovat, že předmětné čestné prohlášení nemá s jednáním obviněných přímou souvislost v podobě jejich znalosti tohoto úkonu. Nejvyšší soud již poznamenal v předcházejícím bodě tohoto usnesení, že v posuzované věci nebylo objasněno, zda o čestném prohlášení mohli obvinění vůbec vědět a s jistotou lze vyloučit, že by s ním jakkoli nakládali. Při respektování skutkových zjištění soudu prvního stupně, jež vrchní soud fakticky převzal, jak vyplývá z odůvodnění pod bodem 17. napadeného rozsudku, soud prvního stupně při zcela totožné závěrečné části tzv. skutkové věty v odůvodnění svého rozhodnutí vytkl obviněným vyhotovení, použití a předložení dokladů, které „jimi byly předem připraveny a vycházely ze zmanipulované soutěže o zakázku“ (viz bod 22. odůvodnění rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci). Soudy obou stupňů pak shodně uzavřely, že vyhotovení, použití a předložení těchto dokladů obviněnými mělo za následek způsobení škody poskytovateli dotace odpovídající vylákání částky 4 101 498,99 Kč. Takové závěry však nemůže Nejvyšší soud bez dalšího akceptovat a na tomto místě lze jen poznamenat, že samotný popis skutku ve výroku o vině odsuzujícího rozsudku se v podstatné části vztahuje k osobám dvou samostatně trestně stíhaných osob (P. J. a D. K.), a to především k jednání, které by mohlo naplnit znaky skutkové podstaty § 260 odst. 1 tr. zákoníku.

29. V tomto případě je podstatné, že J. U. jako žadatel a posléze příjemce dotace za účelem zajištění zadávacího řízení na zhotovitele akce a průběžné administrace projektu uzavřel mandátní smlouvu s již jmenovanou obchodní společností D. C., za kterou vystupoval P. J. (viz mandátní smlouva na č. l. 696 trestního spisu). Tímto právním jednáním J. U. svěřil realizaci zadávacího řízení na dodavatele díla i administraci spojenou s dotačním řízením včetně opatření požadovaných podkladů pro poskytovatele svému smluvnímu partnerovi, jemuž důvěřoval, spoléhal na řádné a zákonné vystupování z jeho strany a očekával plnění jeho smluvních závazků. Zjištění soudů nevypovídají o tom, že by J. U. měl k dispozici signály varující před nepoctivým chováním mandátáře. V trestním řízení nebylo prokázáno ani seznámení příjemce dotace s nezákonnými praktikami obviněných v rámci zadávacího řízení, resp. už vůbec nebylo zjištěno zapojení příjemce dotace do skutečných machinací v přípravě a samotném průběhu zadávacího řízení. Je proto třeba vycházet z předpokladu, že J. U. důvodně spoléhal na to, že mandátář bude při plnění svých povinností jednat v souladu se zákonem včetně zákona o veřejných zakázkách, jehož dodržování bylo jednou z podmínek poskytnutí dotace, jak vyplývá z rozhodnutí o poskytnutí dotace a jeho přílohy č. 1, ve spojení se směrnicí Ministerstva životního prostředí č. 12/2012 (viz č. l. 156 a násl. a č. l. 1349 a násl. trestního spisu). Podle skutkových zjištění soudů J. U. jako zadavatel veřejné zakázky smluvně přenechal administraci zadávacího řízení subjektu, který minimálně v rámci předmětu činnosti investorsko-inženýrská činnost ve výstavbě měl mít k tomu potřebnou odbornou praxi a znalosti, a je nutno vycházet z předpokladu, že o protiprávním postupu mandátáře neměl v rozhodné době jakékoli poznatky. V dobré víře tedy J. U. přijal dotaci na projekt „CZ.1.02/2.1.00/13.18931 Zateplení objektu, výměna oken, výměna starého úhelného zdroje č. p. XY“, který byl také skutečně realizován, a to v souladu s předem uvažovanými cíli projektu (viz text žádosti o poskytnutí podpory na č. l. 174 a násl. trestního spisu). Za realizaci díla byla zhotoviteli také vyplacena sjednaná odměna. Nutno zdůraznit, že soudy nižších stupňů neshledaly smlouvenou cenu díla nadhodnocenou, naopak vrchní soud dospěl bez jakéhokoli dokazování této otázky k závěru, že šlo o cenu obvyklou, jak konstatoval pod bodem 28. odůvodnění napadeného rozsudku. Stručně shrnuto dílo bylo provedeno za „vysoutěženou“ cenu, kterou J. U. uhradil zhotoviteli částečně z vlastních zdrojů a částečně z dotace poskytnuté právě za tímto realizovaným účelem. Z pohledu ochrany finančních zájmů Evropské unie před podvodným jednáním poškozujícím výdaje souhrnného rozpočtu Evropské unie tedy není důvod domnívat se, že by oblast výdajů rozpočtu Evropské unie byla nějak ohrožena nebo eventuálně narušena. Samozřejmě vzdáleně ano, neboť zadávací řízení na výběr dodavatele díla, na jehož pořízení byly využity též evropské finanční prostředky, měla proběhnout podle zákonných pravidel jako jedna z mnoha podmínek schváleného dotačního projektu, nicméně v posuzované věci je možno nahlížet na stíhané jednání obviněných jako na oddělenou součást příprav pro získání veřejných, resp. evropských finančních zdrojů žadatelem, který však žádnou formou neparticipoval na porušování pravidel v rámci realizace zadávacího řízení na výběr dodavatele díla, naopak k naplnění tohoto účelu pověřil odborný subjekt a důvodně spoléhal na řádné dodržení mandátní smlouvy.

30. Shora již bylo naznačeno, že skutková podstata § 260 odst. 1 tr. zákoníku bude v praxi převážně naplněna porušením povinností ze strany příjemce dotace, který může jednat samostatně anebo k protiprávnímu jednání může využít další osoby. Teoreticky by v dané věci bylo možné uvažovat o tom, že J. U. se v kooperaci s uchazeči o veřejnou zakázku podílel na manipulaci zadávacího řízení s cílem dosáhnout na evropské finanční prostředky, přičemž za takových okolností by již o jednočinném souběhu trestných činů zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě a poškození finančních zájmů Evropské unie nebylo pochyb, samozřejmě při splnění dalších zákonných podmínek. Jakákoli účast J. U. jakožto příjemce dotace na protiprávním jednání obviněných v posuzované věci ale zjištěna nebyla. Jeho „role“ spočívala toliko ve výběru nereseriovního partnera pro zajištění podkladů čerpání veřejné podpory. To mu však nelze klást k tíži ve vztahu k dotačnímu řízení a k pravidlům je ovládajícím a není možné si jeho nevhodný výběr mandátáře vykládat jako snahu o neoprávněné vyplacení dotace z evropských prostředků, při níž by mu obvinění napomáhali, případně s ním kooperovali. V rozporu s tímto skutkovým stavem soudy učinily součástí

popisu skutku zjištění, že dotace byla vylákána, což ale předpokládá určitou, alespoň minimální míru spolupráce s příjemcem dotace či jeho zapojení, tak, aby mohlo být jasně zjištěno, že skutečně došlo k vylákání dotačních prostředků podvodem či lstí, s čímž by byl příjemce minimálně srozuměn, případně sám k této formě jednání záměrně aktivně přispěl. Takovému jednání (ani srozumění s takovým jednáním) příjemce dotace však v dané trestní věci zjištěné skutkové okolnosti neodpovídají. J. U. nejednal ve shodě s obviněnými, případně s mandatářem D. C., ti naopak stáli mimo, lépe vyjádřeno vzdáleně, neboť samozřejmě nezákonně provedené zadávací řízení souviselo s čerpáním prostředků z evropských rozpočtů, nikoli však bezprostředně. Určitá kontinuita s naplněním smyslu ustanovení § 260 odst. 1 tr. zákoníku byla v posuzovaném případě přetržena dobrou vírou žadatele a příjemce dotačních prostředků, proto Nejvyšší soud nepovažuje za odpovídající právně posoudit skutek obviněných podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku, naopak pokládá za příléhavý jeho postih prostřednictvím skutkové podstaty trestného činu zjednáání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku.

31. Nejvyšší soud zároveň považuje za vhodné zdůraznit, že rozhodně nemínil schvalovat nezákonné praktiky uchazečů o veřejnou zakázku, takové protiprávní jednání jistě nelze přijmout. Proto je třeba odmítnout veškeré námitky obviněných o absenci protiprávnosti jejich jednání za situace, v níž obchodní společnost B. G. měla do zadávacího řízení údajně podat objektivně nejvýhodnější nabídku. Jak již bylo vysvětleno výše, z výsledků provedeného dokazování je naopak zřejmé, že nabídka obviněné obchodní společnosti reflektovala předchozí zákulisní dohody s administrátorem zadávacího řízení a byla zjevně učiněna se znalostí nabídkových cen jiných uchazečů. Takový postup zcela jednoznačně popírá základní zásady zadávacího řízení a prostředí férové hospodářské soutěže mezi (potenciálními) dodavateli. Není v tomto ohledu ani podstatné, že příslušný finanční úřad či Úřad pro ochranu hospodářské soutěže neshledaly v rámci jejich kontroly žádné pochybení. Jak správně poznamenal státní zástupce ve svém vyjádření k dovoláním obviněných, okolnost, že kontrolami prováděnými příslušnými správními orgány v rozsahu jejich pravomoci a příslušnosti nebylo zjištěno protiprávní jednání, bez dalšího nevyklučuje trestní odpovědnost pachatele za konkrétní trestný čin (srov. též státním zástupcem citované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 5. 2018, sp. zn. [6 Tdo 410/2018](#)). Naopak je zcela logické, že orgány činné v trestním řízení mají řadu jiných nástrojů k odhalení případných protiprávních činů, na rozdíl od uvedených kontrolních orgánů disponují různými formami důkazních prostředků, po jejichž vyhodnocení mohou zjistit, resp. objasnit a poté obvinít a postihnout pachatele trestných činů.

32. Obdobně nelze souhlasit s názorem obviněných, že jejich jednání neneslo znaky tzv. bid-rigging, neboli dohody uzavírané mezi účastníky výběrových řízení v úmyslu ovlivnit výsledek výběrového řízení ve prospěch dosažení předem dohodnutého cíle. Navzdory tomu, že samostatně stíhané osoby, kterými byli další uchazeči o veřejnou zakázku, popřípadě jejich zástupci, a to K. K., P. A. a obchodní společnost A. M., byly krajským soudem zproštěni obžaloby, podle Nejvyššího soudu nelze přehlížet, že jak K. K., tak P. A. jakožto zástupce obchodní společnosti A. M. potvrdili, že na vypracování jejich nabídek do zadávacího řízení se podílel obviněný P. K. (viz protokoly o výsledcích jmenovaných osob v přípravném řízení na č. l. 252 a násl. a č. l. 260 a násl. trestního spisu). Z poznatků získaných z odposlechů obviněného P. K. a samostatně stíhaného P. J. (viz přepis z odposlechu provedeného dne 6. 8. 2013 na č. l. 578 a 579 trestního spisu) dále vyplynulo, že posledně jmenované osoby se domlouvaly na počtu uchazečů a diskutovaly také podobu jejich nabídek („... předpokládám, že každé to bude mít asi trochu jinak, mírně ... doporučuju ...“). Z obsahu komunikace uvedených osob lze tedy dovodit, že nabídky dalších uchazečů měly mít jen jakýsi zakrývací účel, sloužící toliko k vyvolání zdání řádně proběhlé soutěže o veřejnou zakázku navenek. Podle rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jde právě o jednu z forem bid-rigging. K výkladu tohoto pojmu lze blíže odkázat například na rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 28. 6. 2021, č. j. ÚOHS-14541/2021/853/PBe, které bylo ve výroku o vině potvrzeno rozhodnutím předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 29. 10. 2021, č. j. ÚOHS-35579/2021/164/BMa, a v němž

byl vysloven mimo jiné právní názor, podle něhož pokud předložená nabídka není výsledkem individuálního ekonomického výpočtu, ale znalosti nabídky jiného uchazeče nebo sladěného postupu mezi nimi, je soutěž vyloučena, či přinejmenším omezena a narušena. Tento typ dohod je považován za dohody s tzv. tvrdým jádrem a protisoutěžním cílem.

33. Přes výše uvedené skutečnosti je však zároveň nutno konstatovat, že v posuzované trestní věci se trestněprávní postih protiprávního jednání obviněných plně vyčerpán právním posouzením jako zločinu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě, a to právě s ohledem na skutečnost, že příjemce dotace nijak neovlivnil nezákonný postup obviněných a sám se na něm nepodílel. Neregulérní průběh zadávacího řízení byl umožněn na základě nepsané dohody mezi obviněnými a dalšími samostatně stíhanými osobami, jejichž společným hlavním cílem bylo získání veřejné zakázky vybraným uchazečem, tj. obchodní společností B. G., přičemž bylo vedlejší, zda bude veřejná zakázka hrazena ze soukromých zdrojů J. U. nebo z rozpočtu Evropské unie. Skutkové okolnosti posuzované trestní věci jsou v dosavadní soudní praxi poměrně ojedinělé a pro jejich právní posouzení postačuje použití skutkové podstaty trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku, která plně vyčerpává skutek obviněných, aniž by bylo třeba vyvodit trestní odpovědnost obviněných také za trestný čin podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku. Nejvyšší soud dodává, že vzhledem k povaze skutkových okolností v každém jednotlivém případě nemusí být vyloučeno ani subsidiární použití ustanovení § 248 odst. 2 alinea 1 nebo 2 tr. zákoníku upravujícího trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, to však pouze v případě vyvození trestní odpovědnosti vůči fyzické osobě, nikoli osobě právnické (viz § 7 t. o. p. o.).

34. Nejvyšší soud se tedy neztotožnil s argumentací státního zástupce v jeho vyjádření k dovoláním obviněných a i nadále setrvává na závěrech, které vyslovil ve svém usnesení ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. [5 Tdo 1387/2020](#). Nejvyšší soud přitom nepovažuje jím vyslovené právní názory za rozporné s usnesením Ústavního soudu ze dne 18. 5. 2017, sp. zn. [IV. ÚS 688/17](#), citovaným státním zástupcem. V něm se Ústavní soud zabýval otázkou oprávněnosti zajištění nároku poškozeného na majetku obviněného v průběhu, resp. na počátku trestního stíhání pro trestné činy podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a § 260 odst. 1, odst. 4 písm. a), odst. 5 tr. zákoníku, přičemž k námitce stěžovatele ohledně nejistého vzniku budoucí škody vázané na případné neproplacení nákladů na realizaci zakázky z evropských fondů Ústavní soud vyslovil, že škoda v těchto případech vzniká již okamžikem neoprávněného čerpání dotačních prostředků poskytnutých z národního rozpočtu, nikoli až tím, že v budoucnu bude zamítnut nárok České republiky na proplacení spolufinancování ze zdrojů Evropské unie. Nejvyšší soud zdůrazňuje, že výše nastíněnými úvahami nijak nezpochybnuje dobu vzniku případné škody, avšak je třeba doplnit, že škoda nepatří mezi znaky obou základních skutkových podstat trestného činu podle § 260 odst. 1 a 2 tr. zákoníku, ale patří mezi okolnosti podmiňující použití přísnější trestní sazby tohoto trestného činu podle § 260 odst. 3, odst. 4 písm. c) nebo odst. 5 tr. zákoníku. Stejně tak se Nejvyšší soud shora vyslovenými právními názory nijak neodchyluje od výkladu zastávaného právní naukou a soudní praxí k osobě pachatele trestného činu podle § 260 tr. zákoníku, kterým se bez dalšího mohou stát i osoby odlišné od příjemce dotace, protože zákon nevyžaduje pro naplnění znaku subjektu tohoto trestného činu splnění podmínek konkrétního či speciálního subjektu ve smyslu § 114 odst. 1 tr. zákoníku. Z důvodů výše podrobně rozvedených však tento závěr neplatí bezvýjimečně, přičemž v kontextu skutkových zjištění posuzované trestní věci nelze jednání obviněných bez jakéhokoli náznaku součinnosti ze strany J. U. považovat za odpovídající znakům skutkové podstaty trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 tr. zákoníku.

35. Na základě uvedených důvodů tedy Nejvyšší soud dospěl k závěru, že napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze a jemu předcházející řízení nemohou obstát. Bude proto třeba se v odvolacím řízení především důsledně vypořádat se skutečnostmi shora uvedenými, jakož i se závěry

vyplývajícími z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. [5 Tdo 1387/2020](#), které Nejvyšší soud ve stručnější podobě zopakoval i v předcházející části tohoto usnesení, a to především ve vztahu k (ne)použití právní kvalifikace skutku jako trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 tr. zákoníku. Jak bylo již konstatováno v předchozích bodech tohoto usnesení, skutek, jímž byli obvinění uznáni vinnými, postihuje a plně vyčerpává skutková podstata trestného činu zjednáání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku. Vzhledem k tomu, že v posuzované trestní věci došlo k zahájení trestního stíhání po více než 5 letech od spáchání trestné činnosti, posouzení jednání obviněných ve smyslu základní skutkové podstaty tohoto trestného činu, tj. podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku by v souladu s § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř. ve spojení s § 34 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku skutečně bránila překážka promlčení. Nelze nicméně v této souvislosti pominout, že při hodnocení okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby dospěl vrchní soud na rozdíl od soudu prvního stupně k názoru, že se obvinění trestného činu nedopustili jako členové organizované skupiny ve smyslu § 256 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. S vrchním soudem lze nepochybně souhlasit potud, že organizovanou skupinou se rozumí sdružení alespoň tři trestně odpovědných osob, ve kterém je provedena určitá dělba úkolů mezi jednotlivé členy sdružení a jehož činnost se v důsledku toho vyznačuje plánovitostí a koordinovaností, což zvyšuje pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu, a tím i jeho škodlivost a závažnost (srov. přiměřeně rozhodnutí uveřejněná pod č. [53/1976](#) a č. [45/1986](#) Sb. rozh. tr.). Organizovaná skupina nemusí mít trvalejší charakter, tímto způsobem lze spáchat i jen ojedinělý nebo jednorázový trestný čin. Nevyžaduje se výslovné přijetí za člena organizované skupiny nebo výslovné přistoupení člena k takové skupině. Postačí, že se pachatel fakticky a neformálně, třeba jen konkludentně, včlenil do skupiny a aktivně se podílel na její činnosti. Zákon přitom nevylučuje, aby členem organizované skupiny byla i právnická osoba, která je trestně odpovědná, může proto spáchat i trestné činy, jejichž znakem kvalifikované skutkové podstaty je spáchání činu členem organizované skupiny (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 568).

36. Závěr o tom, že obvinění nejednali jako členové organizované skupiny, zdůvodnil vrchní soud velmi stručně v bodě 25. napadeného rozsudku v podstatě pouze strohým konstatováním, že v posuzované trestní věci nic nesevřdí o plánovitosti a koordinovanosti jejich jednání nad rámec běžného spolupachatelství, jelikož jistá domluva a koordinovanost se předpokládá již ze samotné podstaty tohoto druhu trestné činnosti. Takové vysvětlení považuje Nejvyšší soud nejen za nedostatečné a fakticky nepřezkoumatelné, ale současně též za neodpovídající skutku, jak byl vyjádřen v tzv. skutkové větě výroku napadeného rozsudku. Z té mimo jiné vyplývá, že obviněný P. K. jednající za spoluobviněnou obchodní společnost B. G. a samostatně stíhaní P. J. a D. K. se domluvili na protiprávním přidělení veřejné zakázky obviněné obchodní společnosti, přičemž „k dosažení tohoto úmyslu jednali s dalšími osobami, využívají svého vlivu, vzájemně se informovali a koordinovali svůj postup tak, že obviněný P. K. dohodl další postup s P. J., který se sám podílel na zhotovení nabídky obchodní společnosti B. G., a dne 7. 8. 2013 se P. J. a D. K. jako členové komise pro otevírání obálek a hodnotící komise podíleli na výběru obchodní společnosti B. G. jako nejvhodnějšího uchazeče ...“. Nutno též poukázat na konkrétní skutková zjištění učiněná soudem prvního stupně, jejichž část shrnul pod bodem 4. odůvodnění svého rozsudku. Vyplývá z nich například, že obviněný P. K. a samostatně stíhaný P. J. se průběžně domlouvali na podmínkách zadávacího řízení, mimo jiné na snížení předpokládané hodnoty veřejné zakázky, či na detailech ohledně sestavení položkového rozpočtu. Probírali spolu dále například nutnost provedení technických změn, aby odpovídaly zadání a ceně. Samostatně stíhaní P. J. a D. K. pak společně plánovali například termín zadávacího řízení a jiné administrativně organizační otázky, jako složení hodnotící komise apod. (v podrobnostech odkazuje Nejvyšší soud také na přepisy odposlechů na č. l. 568 a násl. trestního spisu). Jak následně soud prvního stupně konstatoval, tato a rovněž další zjištění vypovídají o tom, že obviněný P. K. a samostatně stíhaný P. J. v době před zahájením zadávacího řízení koordinovali svůj postup tak, aby soutěž navenek splňovala formální předpoklady

pro její řádný průběh. Koordinace spočívala jednak v zajištění nezbytného počtu uchazečů, což bylo úkolem obviněného P. K. Samostatně stíhaní P. J. a D. K. pak zajistili, aby byly řádně připraveny listinné podklady pro výběr obviněné obchodní společnosti B. G., jako nejvhodnějšího uchazeče a na realizaci veřejné zakázky navazující čerpání dotace. Nejvyšší soud odkazuje v této souvislosti také na svou předchozí rozhodovací praxi, ve které bylo obdobné jednání vykazující poměrně vysokou míru angažovanosti jednotlivých obviněných posouzeno právě jako trestný čin spáchaný v rámci organizované skupiny (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2018, sp. zn. [5 Tdo 521/2018](#), nebo výše již citované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. [5 Tdo 1387/2020](#)).

37. Podle Nejvyššího soudu tedy skutková zjištění soudu prvního stupně, která fakticky převzal i vrchní soud, naopak naznačují, že pojmové znaky organizované skupiny jakožto sdružení nejméně tří trestně odpovědných osob, ve kterém dochází k určité dělbě úkolů mezi jeho jednotlivé členy, a s tím související plánovitosti a koordinovanosti v zájmu zvýšení pravděpodobnosti úspěšného provedení trestného činu, mohou být v posuzované trestní věci naplněny. Bude proto na vrchním soudu, aby se v odvolacím řízení důsledně vypořádal se shora shrnutými zjištěními, která vyplývají z obsahu trestního spisu a od nichž se sám v rámci projednávání řádných opravných prostředků obviněných nijak neodchýlil. Pokud by znovu dospěl ke stejnému závěru, který vyslovil ve svém předešlém rozhodnutí, a sice že obvinění se nedopustili trestné činnosti jako členové organizované skupiny, musí své úvahy logicky a podrobně vyložit a opřít o přesvědčivé argumenty.

38. Nad rámec uvedeného Nejvyšší soud ve stručnosti dodává, že za správnou nepovažuje ani úvahu vrchního soudu o vyloučení jednočinného souběhu trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku s trestným činem podplacení podle § 332 tr. zákoníku, vyslovenou v odůvodnění pod bodem 22. napadeného rozsudku. Jednočinný souběh je totiž z důvodu speciality vyloučen toliko u trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku a trestného činu přijetí úplatku podle § 331 tr. zákoníku (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2627), ve vztahu k trestnému činu podplacení podle § 332 tr. zákoníku nicméně tento závěr neplatí (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 3. 2021, sp. zn. [6 Tdo 360/2020](#)). V posuzované trestní věci by však vzhledem k okamžiku zahájení trestního stíhání a uplynutí promlčecí doby [viz též § 34 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku] přicházela právní kvalifikace podle § 332 tr. zákoníku v úvahu pouze za situace, byla-li by naplněna některá z okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby ve smyslu § 332 odst. 2 tr. zákoníku, například spáchání tohoto činu v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch, či způsobit jinému značnou škodu.

IV.

Závěrečné shrnutí

39. S ohledem na všechny shora popsané skutečnosti Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněných P. K. a obchodní společnosti B. G. zrušil podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 12. 2020, sp. zn. 5 To 39/2020, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušený rozsudek, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

40. Vzhledem k tomu, že důvodem kasačního rozhodnutí Nejvyššího soudu bylo nesprávné hmotněprávní posouzení skutku jako zločinu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku, které oba dovolatelé namítali, bude třeba, aby Vrchní soud v Praze respektoval právní názory vyslovené ve vztahu k tomuto trestnému činu v novém odvolacím řízení. V rámci projednání odvolání obou obviněných, případně též státního zástupce podaného v neprospěch těchto obviněných jen proti výroku o trestu, pokud nebude vzato zpět, se vrchní soud bude opětovně zabývat otázkou, zda se obvinění zjištěným skutkem dopustili trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě jako členové organizované

skupiny, a shledá-li, že znaky organizované skupiny byly naplněny, posoudí jejich jednání podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku.

41. Protože by neměla být znovu vyslovena vina obviněných zločinem podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku, jehož spáchání se stalo podkladem pro výrok o náhradě škody v adhezním řízení, považuje Nejvyšší soud za nadbytečné vyjadřovat se k námitkám obviněných směřujícím proti výroku o náhradě škody. Otázkou tak zůstává případné vyčíslení škody, neboť v posuzované trestní věci by nemohla být za škodu považována dotace v celkové poskytnuté výši. Pokud by došlo ke způsobení škody v příčinné souvislosti se zjištěným jednáním obou obviněných, byl by její rozsah určen jako rozdíl mezi cenou díla nabídnutou vybraným uchazečem, tedy obviněnou obchodní společností B. G., a cenou obvyklou, jak Nejvyšší soud dovodil již ve svém usnesení ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. [5 Tdo 1387/2020](#). Přiměřeně lze v této souvislosti odkázat také na usnesení ze dne 8. 12. 2021, sp. zn. [5 Tdo 640/2021](#), v němž Nejvyšší soud vyslovil, že pokud se souvislost mezi jednáním pachatele a způsobenou škodou týká pouze oddělitelné části dotace, nelze považovat za škodu celou poskytnutou dotaci. Kdyby tedy vrchní soud hodlal znovu rozhodovat o náhradě škody tak, že by přiznal poškozenému poskytovateli dotace jím uplatněný nárok, musel by si za tímto účelem opatřit další důkazy ke zjištění obvyklé ceny realizované veřejné zakázky. Z dosud opatřených podkladů v trestním spise totiž vyplývá, že orgány činné v trestním řízení a následně ani obžaloba se vůbec nezaměřily na zkoumání případného předražení provedeného díla, a není proto zřejmé, zda vítězná cenová nabídka odpovídala výši obvyklé v té době, či nikoli.

42. Závěrem Nejvyšší soud připomíná, že Vrchní soud v Praze je při novém projednání a rozhodnutí věci vázán právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto usnesení (§ 265s odst. 1 tr. ř.). Dále je vhodné zdůraznit, že Nejvyšší soud učinil svůj kasační výrok na podkladě dovolání obou obviněných, proto v dalším řízení nemůže dojít ke změně rozhodnutí v jejich neprospěch (§ 265s odst. 2 tr. ř.). K takovému zhoršení jejich postavení by ale nedošlo v případě posouzení skutku v dosud zjištěném rozsahu podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, případně podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, dospěl-li by vrchní soud po doplnění dokazování k závěru o způsobení značné škody. Za této procesní situace by totiž obvinění byli ohroženi stejnou trestní sazbou jako v případě trestného činu podle § 260 odst. 1, odst. 4 písm. c) tr. zákoníku a byli by uznáni vinnými jedním trestným činem.

43. Protože vady napadeného rozsudku nebylo možno odstranit v případném veřejném zasedání, rozhodl Nejvyšší soud v souladu s § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání.